

10. נקודות מסויימות להשוואה בין פנסייה חובה לשכירים לבין פנסייה חובה לעצמאים

לצו ההרחבה בקשר לפנסייה חובה במשק החלה על שכירים שהחלה כבר ב-1.1.08 ולפנסיית חובה לעצמאים שהחלה ביום 1.1.17 יש מאפיינים דומים אף שהם במישורים שונים שמקשים על ההשוואה. בכל זאת, מצאנו לנכון להציג נקודות מסוימות להשוואה, כפי שניתן לראות מהטבלה שלהלן:

השוואה בין פנסייה חובה לשכירים לבין פנסייה חובה לעצמאים

הנושא	פנסייה חובה שכירים	פנסייה חובה עצמאים
תחילת ההוראה	מ-1.1.08	מ-1.1.17
גיל שמתחילו אין חובה	20 באישה; 21 בגבר (סעיף 74) לצו ההרחבה)	גיל 21 בתום שנת המס לגבי גבר ואישה כאחד (סעיף 14(א))
גיל שמעליו אין חובה	גיל פרישת חובה - 67 בגבר ובאישה, אם הינם מקבלים קצבה ממקור אחר (למעט מהמוסד לביטוח לאומי) [סעיף 4(6) לצו ההרחבה]	גיל פרישה מוקדמת (60) לגבי גבר ואישה כאחד ¹ [סעיף 14(ב)]
תקופת המתנה	תחילת החובה להפריש – בתום 6 חודשים מתחילת העבודה אלא אם היה העובד מבוטח בביטוח פנסיוני כלשהו [סעיף 6(ה)]	חלפו 6 חודשים מהמועד שבו העצמאי נרשם לראשונה כעוסק
שיעור הפרשה	מיום 1.1.17 - 18.5%. [סעיף 6(ד)]. מיום 1.7.16 חל גם לגבי שכר שמעל לשכר הממוצע במשק	מיום 1.1.17 - 4.45% מחלק ההכנסה עד מחצית השכר הממוצע; 12.55% מיתרת ההכנסה רק עד השכר הממוצע
רכיבי הפרשה	הפרשת מעסיק לפיצויים, הפרשת עובד ומעביד לקצבה, חלק המעביד לאובדן כושר	2/3 לחיסכון ו-1/3 לאבטלה (מענק פרישה)
משיכת הכספים	פיצויי פיטורים - במקרה של פרישה מעבודה; קצבה לעובד לפי כללי המשיכה של החוק לפיקוח על קופות גמל	אבטלה - ב"מצב אבטלה", דהיינו, סגירת העסק או הפסקת העיסוק במשלח יד, או בהגיעו לגיל פרישה (67 בגבר ו-62) באישה, כאשר אין לו "הכנסה חייבת בהפקדה". קצבה - לפי כללי המשיכה של החוק לפיקוח על קופות הגמל
מי משלם את דמי האבטלה?	המוסד לביטוח לאומי	קופת הפנסייה
משיכת דמי אבטלה	חייבת במס. רכיב הפיצויים בקופה יכול להיות פטור במשיכה [ס' 9(א) לפקודה]	פטורה ממס לפי סעיף 9(ב) לפקודה ²
האם דמי אבטלה פוגעים בפנסייה	לא	על חשבון כספי הפנסייה
הזכות למשיכת הכספים	היות העובד מובטל	כמו דמי מחלה צבורים
"מענקים פטורים" לפי סעיף 9א(ג) כלולים ב"נוסחת הקיזוז"	חלק הפטור של הפיצויים לפי סעיף 9(א) לפקודה	החלק הפטור של הפיצויים לפי סעיף 9(ב) לפקודה

¹ אולם לגבי תקופת המעבר, עצמאי שמלאו לו 55 שנים ביום 1.1.17 מופטר מחובה זו.

² יש לזכור שמקור הכספים אצל העצמאי הוא עצמי ואילו אצל השכיר מקור חלק גדול של הכספים הוא מהמעסיק. אצל העצמאי הסכום שנמשך ב"מצב אבטלה" נמוך יותר.